

Братя Грим
Най-главният

Някога на дъното на едно блато живеели дяволи. Един ден, докато старите дяволи си почивали, а малките дяволчета си играели на „Прескочи кобила“, изведнъж от средата на блатото избухнали огнени пламъци и се издигнал черен като катран дим. Когато димът се разсеял, блатните дяволи видели появилия се изпод земята непознат дявол.

– Как се казва това блато? – попитал новодошлият.

– Нарича се Дяволското блато – отговорили неговите обитатели.

– Значи съм попаднал точно където трябва – казал дяволът. – Името ми е Велзевул и идвам при вас направо от ада – праща ме самият цар на Мрака. Негово величество е недоволен от вас, защото работите много лошо. Колко дяволи живеят тук?

– Тринадесет – извикало едно от малките дяволчета.

– И всички до един сме болни от простуда – добавил най-старият дявол.

В същото време тринадесетте дяволи започнали оглушително да кихат.

– Ако работехте повече, нямаше да се простудите – строго отбелязал Велзевул.

– Условията, при които живеем, са твърде неподходящи – заоправдавал се най-старият дявол. – Тук е много влажно и макар че всички сме силно простудени, си гледаме добре работата.

– Къде работите? – попитал Велзевул.

– В града.

– Че къде е градът? – попитал Велзевул и се огледал наоколо. – Оттук нищо не се вижда.

– Ако подскочиш нагоре, ще го видиш – казал старият дявол и подскочил високо. – Ето го там!

Велзевул подскочил и видял града, който се разпростирал в долината: пъстрите покриви на къщите, пръснати на всички страни, и блестящия купол на църквата, която се издигала по средата.

– Е, как работите в този град? – попитал Велзевул.

– Работим като дяволи – отговорили в хор дяволите.

– Аз например вия в комина – казал един от дяволите и гордо се изпъчил.

– И какво от това? – попитал Велзевул.

– Какво от това ли? – обидено извикал дяволът. – Отначало вия като звяр, а после заплаквам като дете. – И той отметнал назад глава и започнал да плаче като дете, заливайки се в сълзи.

– А защо правиш това? – попитал в недоумение Велзевул.

– Как защо?! За ужас на хората! Дете в комина – нима това не е ужасно?!

– А пък аз... – понечил да се похвали друг дявол.

– Стига сте вдигали врява! – свъсил вежди Велзевул. – Кажете по-добре каква ви беше задачата.

– Да правим пакости на хората – отвърнали дяволите.

– И как се справихте с тази работа?

Дяволите замълчали, спогледали се и казали:

– Не се справихме много добре.

– Защо? – възмутил се Велзевул.

– Защото пакостите действат зле само на добрите хора, а на лошите изобщо не действат. Работата е там, че лошите хора са повече от добрите.

– Глупости! – извикал Велзевул. – Хубавата, истинската пакост трябва да подейства и на лошите хора. Кой в града е най-лош?

– Най-лошите в града са четирима – Орача, Обуцаря, Ковача и Шивача.

– И какво им е лошото? – попитал Велзевул.

– Живеят много задружно – с огорчение казал старият дявол. – Толкова задружно, че просто са неприятни за гледане. От сутрин до вечер работят, а след работа се събират, за да хапнат и пийнат. Веселят се и пеят песни за вярното си приятелство.

– Как можете да търпите такова безобразие?! – извикал Велзевул. – Защо не направите нещо, за да ги скарате?

– Опитвахме, но нищо не излезе – признали си дяволите.

– Ясно е, че с тази работа трябва да се заема аз – казал Велзевул. – Къде са те сега?

– Често се събират в дома на Орача – казало едно от дяволчетата. – Аз ще ти покажа пътя.

Тогава Велзевул и дяволчето полетели към града. Скоро те спрели върху покрива на една къща, близо до комина. „Тра-ла-ла, тра-ла-ла...“ – чули те весели мъжки гласове.

– Моля! – казало дяволчето и пуснало Велзевул да мине пръв, а после и то скочило в комина.

Като се спуснали до огнището, Велзевул проточил шия и надникнал в стаята. Там, около трапезата, от която се разнасял аромат на вкусни ястия, седели четирима мъже. Всеки от тях бил обгърнал раменете на другия и пеел от сърце весела песничка.

– Кой е Орача? – прошепнал Велзевул.

– Този, който подсвирква с два пръста – отговорило дяволчето.

Когато свършили песента, четиримата приятели станали и вдигнали наздравица за старото си приятелство. Щом изпили и последната капка вино, гостите си тръгнали, а стопанинът излязъл с тях да ги изпрати. В това време Велзевул изскочил от огнището, настанил се на трапезата и бързо се нахвърлил върху останките от храната.

– До утре, мили приятели! – извикал Орача, заключвайки вратата.

– До утре! – отговорили приятелите му.

– Е, това се казва приятелство! – чул глас зад гърба си Орача.

Той бързо се обърнал и видял пред себе си Велзевул.

– Кой си ти?

– Дяволът – отговорил Велзевул и се поклонил.

– Хайде де! Сигурно се шегуваш! – казал недоверчиво Орача.

– Моля, моля – изпъчил се Велзевул и за по-голяма убедителност в очите му припламнали зелени огънчета.

– Какво искаш от мен? – попитал Орача.

– Реших да променя начина си на живот. Омръзна ми все да проклинам и да мразя. Искам да погледна с други очи на живота. – И зелени-те огънчета в очите на Велзевул станали розови. – Моля те, научи ме на приятелство – казал той и паднал на колене.

– А с кого имаш намерение да се сприятелиш? – попитал със страх Орача.

– С моите другари от ада – отговорил Велзевул.

– Е, това е нещо друго – успокоил се Орача. – Само че как да ви научи човек вас дяволите?!

– Ти само сподели своя опит, а аз ще се постарая да го усвоя. Разкажи ми как започна приятелството при вас и как продължи по-нататък.

– Помня като сега как аз и моите трима приятели се срещнахме ... – започнал да разказва Орача.

Като свършил, Велзевул попитал:

– Значи така дружите вие четиримата?

– Да, така – отвърнал Орача.

– А кой сред вас е най-главният?

– Никой.

– Как така? Без главен не може! Ето ние – дяволите – също си имаме един, който е най-главен. И ангелите също си имат.

– А при ангелите кой е най-главният? – попитал Орача.

– Господ, разбира се. Но какво да говорим за Господ или за дявола. Виж гъските, които летят – и те имат най-главен, който да ги води!

– Хайде, хайде, стига си дрънкар – намусил се Орача.

– Добре де! – рекъл дяволът. – Но трябва да ти кажа, че твоя хляб го ядат и Ковача, и Шивача, и Обущаря. Ти даваш хляб на всички и затова трябва да си най-главен сред тях.

– Хм – замислил се Орача. – Това, което казваш, е истина.

После седнал на леглото, свалил единия си ботуш и казал:

– Как не се сетих за това по-рано? – и свалил и другия си ботуш.

А в това време Велзевул и малкото дяволче били вече на покрива на къщата, в която живеел Шивача. Бързо се спуснали в комина. Велзевул излязъл от огнището, седнал важно на един стол в стаята и казал:

– Ето че вече няма да шиеш панталони! И хляб няма да има.

– Това пък защо? – попитал учудено Шивача.

– А кой ще сее без панталони? Без панталони животът просто свършва! Така че всичко зависи от теб, човече! Ти шиеш панталони за всички, затова си най-главният сред тях!

Шивача седнал на леглото и обул единия си ботуш.

– Как не се сетих за това по-рано! – рекъл той и обул и другия си ботуш.

След това дяволчето и Велзевул отишли при Обущаря и го убедили, че той е най-важният. Останал им само Ковача.

Доволни от свършеното, забързали и към неговата къща. Вмъкнали се през комина и го дочакали да се върне.

– Браво, браво! – извикал Велзевул и започнал да ръкопляска.

– Това пък какво е? – учудено попитал Ковача.

– Аплодисменти! – отвърнал Велзевул. – Защото твоят труд е най-тежък. Излиза, че ти си най-главният.

– Че каква ми е ползата от това?

– Първо... – започнал Велзевул.

– Само че говори по-силно, защото не чувам добре – казал Ковача.

– Първо!... – извикал Велзевул.

– Изобщо не те чувам! Изглежда, нещо е влязло в ушите ми – казал Ковача и тръснал глава.

– Казвам, първо! ... – изкрещял Велзевул направо в ухото на Ковача.

– Първо, сега няма да можеш да се измъкнеш! – рекъл Ковача и хванал Велзевул за опашката.

Велзевул се ококорил от изненада, дръпнал се, но не можал да помръдне.

– И второ, няма да можеш да се измъкнеш – разсмял се Ковача. – И

трето... А, ето че все пак успя да се измъкнеш – и погледнал опашката Ковача, която била останала в ръката му.

– Моля те, върни ми опашката! – завайкал се Велзевул.

– Няма да ти я дам – казал Ковача и размахал опашката.

– Не мога без опашка, скоро ще се женя – едва не се разплакал Велзевул.

– Нищо, ще си останеш ерген – отвърнал Ковача.

– Дори и да не се ожения, пак е лошо без опашка. Моля те, бъди човек и ми върни опашката. Ще ти служа вярно – обещал Велзевул.

– Съгласен съм – рекъл Ковача. – Ще ти върна опашката, ако изпълниш три неща.

– За една опашка да свърша три неща? – попитал през сълзи Велзевул.

– Иначе ще си останеш без опашка – отвърнал Ковача и свъсил вежди.

– Добре, добре, съгласен съм – изхлипал Велзевул.

– А къде да те намеря, щом ми потрябваш? – попитал Ковача и пъхнал дяволската опашка в джоба си.

– Трябва само да свирнеш и аз ще бъда при теб – едва промърморил Велзевул и се отправил към огнището.

– Точно в единадесет ще бъда при Орача! – извикал след него Ковача.

Точно в единадесет четиримата приятели се събрали да похапнат в дома на Орача. Седнали на трапезата, която била отрупана с най-вкусни гозби. Докато си похапвали сладко, никой не казал нито дума. Но ето че Орача се изпънал доволно на стола, погладил брадата си и рекъл:

– Мили приятели, отдавна дружим и сме неразделни, но досега не сме избрали най-главния помежду ни. А без най-главен просто не може. Дори и гъските имат главен, който ги води!

– Та нали до днес живяхме, без да имаме главен! – запротестираше Шивача.

– Да, живяхме без главен, но това не е правилно! – възразил Орача.

– Правилно или неправилно, предлагам да помислим и да изберем най-главния сред нас. И нека той да бъде най-достойният – рекъл Обущаря и се изпъчил.

– Точно така, най-достойният – казал важно Орача и целият се издул от самодоволство.

– Че какво има толкова да мислим? – скочил Обущаря. – Аз например правя обувки за всички вас...

– А чии са панталоните, които носиш? – прекъснал го Шивача. – Кой ги е ушил? Аз! А кой ти ги поправи, когато се скъсаха? Пак аз! Значи аз съм най-главният тук!

– Колко сте глупави всички! – извикал Орача. – А кой ви дава хляба, който ядете? Кой ви храни? Аз! Аз съм сял житото, аз съм го жънал, аз съм млял брашното и съм пекъл хляба! Той е мой и ничий друг!

Като чул всичко това, Велзевул се усмихнал самодоволно и потрил ръце.

– Ти какво мислиш? – попитали Орача, Шивача и Обушаря своя приятел Ковача.

Ковача допил виното си и рекъл:

– А какво ще стане, ако всеки върне на другия онова, което смята за свое?

– Как така? – попитали тримата в хор.

– Ами така – хляба – на Орача, дрехите – на Шивача, ботушите – на Обушаря, и железото – на мен.

– Но това е чудесно! – възкликнал Орача. – И как да го направим?

– Няма да е трудно – отговорил Ковача и свирнал с два пръста.

И изведнъж станало... дявол знае какво! Ботушите започнали да се измъкват от краката на хората и да се струпват пред Обушаря, дрехите изоставяли своите собственици и долитали пред Шивача, хлябът и сладкишите падали от трапезите и се трупали пред Орача, а ножовете, вилиците, подносите и блюдата се събрали на огромна купчина пред Ковача. А четиримата приятели – каква гледка били само! Орача седял гол върху чувал с брашно и стотици хлябове, кравайчета, курабийки и сладкиши; Обушаря седял на купчина обувки и ботуши, съвсем гол, само с чифт ботуши на краката; облечен с всичко възможно, но съвсем бос, Шивача седял върху куп дрехи, а горкият Ковач, който също бил съвсем гол, едва се крепял върху остриите и твърди железата, вилици, лъжици, подноси и блюда. Орача, Ковача и Обушаря треперели от студ, а Шивача пухтял от горещина и само потривал босите си нозе. Погледнали се четиримата мъже и прихнали да се смеят.

– Е, приятели – рекъл тогава Ковача, – още ли ще спорите на кого са хлябът, панталоните и ботушите?

– Нека всичко бъде както преди – казал Орача.

– А чий ще бъде хлябът? – попитал го Ковача.

– Мой – потупал се по гърдите Орача – и твой – потупал той Ковача по рамото, – и ваш – кимнал към другите двама. – С една дума, наш!

– Защо тогава спореше, че хлябът е само твой? – попитал Ковача.

– Защото ме подучи дяволът – отвърнал Орача, – и всичко се обърка!

– Е, както се е объркало, така ще се оправи – казал Ковача и свирнал с два пръста.

И всичко станало, както си било.

– Е, приятели – рекъл Ковача, – да пийнем за нашата дружба и за най-главното – общия ни труд.

В това време вратата леко се отворила и в стаята надникнал Велзевул.

– Какво искаш? – попитал го Ковача.

– Опашката – жално отвърнал Велзевул.

– О, съвсем бях забравил! – казал Ковача, извадил дяволската опашка от джоба си и му я подал.

После Орача, Ковача, Обущаря и Шивача седнали около трапезата и запели с цяло гърло веселата песничка за старото си и хубаво приятелство.

Ала вратата отново се отворила и Велзевул отново направил знак на Ковача.

– Какво искаш още? – прошепнал Ковача.

– Дали не ти се намира случайно някоя безопасна игла? – плахо попитал Велзевул.

– За какво ти е притрябвала безопасна игла?

– За да си закача опашката – отвърнал Велзевул и целият се изчервил от срам.

Тогава Ковача го ритнал така силно, че Велзевул излетял на двора и забил глава право в корема на малкото дяволче, което тичало насреща му. Двамата се проснали на земята и се запришивали от болка. После, като се посъвзело, малкото дяволче рекло:

– Имах късмет, че те срещнах. Тъкмо теб търсех и се чудех къде да те намеря. Всички дяволи в блатото те чакат, за да им докладваш за голямата пакост, която си сторил на хората.

Велзевул го погледнал свирепо изпод вежди и казал:

– Предай на всички, че няма какво да им докладвам.

В същия миг той се провалил в земята с гръм и трясък.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки

Превод – Димитър Стоев

Илюстрации – Антония Дончева

Редактор – Петя Дочева

Технически редактор – Иван Додов

Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2537>]